

sedanem viram naprejulezhi, versio germanica. k) Compendiaria commemoratio ortus, progressusque conventus Augustinianorum Discalceatorum ad S. Josephi Labaci ad vias regias, ejusque Virorum illustrium etc. Ms. et reperitur in Vol. II. Protocolli ejusd. conventus transcripta, cujus extractum allegat P. Marianus in suae Austriae sacrae T. V. l) Svetega Pisma starega Testamenta perve Moyesove Buqve is reslaganjam S. Texta. Viennae 27. Aprilis 1778 a. Censura Viennensi: Imprimatur meruit; Labaci tamen necdum licuit prelo subjicere. Contemplatus sum (ait) cum Eccl. 44 omnes labores hominum et industrias animadverti patere invidiae proximi: sicut et illo se solatur:

»Pro meritis male tractarunt Agamemnona Graji.«

Spominske slike iz svetovne razstave l. 1873.

Načertuje Jos. Levičnik, učenik.

(Dalje.)

Motto: „Človek se uči
Dokler živi.“
Narodska prišlovica.

Od popisa izglednega avstrijskega šolskega poslopja prestopimo zdaj v duhu še tje, kjer so bili razpostavljeni avstrijski šolsko - učni pripomočki. Obširni prostor za to nahajal se je v glavni razstavni palači med navprečnima galerijama (Quergallerien) ogerskega in ruskega oddelka, v tako zvanem pokritem dvoru št. 14 B, ter je bil nekako enak velikanski dvorani. Na prvi hip se je moglo videti tudi tu, da vredovale in razpostavljale so učila strokovnjaške roke, ter da se Avstriji ni treba plašiti, da bi jo v tej stroki — v oziru učnih pripomočkov namreč — prekosiła z lepo kaka država. Precej pri vstopu stavile so se obiskovalcem pred oči napisne table „Volksschule“, „Mittelschule“ in „Hochschule“, viseče od visocega podstrešja v odmerjenih distancah, ki so kazale s tem razredbo razpostavljenih učnih pripomočkov v tri oddelke, ter ob enem služile nekako kot prav dober tolmač in voditelj. Ob vhodu se je nahajal nekoliko vzvišen prostor (Estrade), na katerem so stali po obeh straneh veliki knjižnjaki (knjižne omare) s prozornimi vrati. Poleg tega, da so te omare služile ob enem kot postamenti za dopérne kipe (Büsten) presvitlega cesarja Franca Jožefa I., Njihove visokorodne gospe - soproge in vladarice Elizabete, Pestalozzij-a, Fröbel-na, Komenskega, Schubert-a in drugih slovečih pedagogov, videti je bilo v njih razpostavljenih raznovrstnih knjig od sile, tako za učitelje, kakor za učence. Ne bom dejal preveč, ako rečem, da tu se je nahajal nakupičen cvet pedagogične literature; poleg tega so bile tu videti vse od c. k. zaloge šolskih bukev izdane učne knjige prejšnjih časov in nove dóbe (neki Nемеc je djal: „Volksschulbücher antiker und ‚moderner‘ Ausgaben“), kakor tudi vsi od l. 1850 izdani in še izhajajoči pedagogični časniki in listi. Ob teh omarah visela je na steni obešana tabla posebne znamenitosti in mikavnosti z

napisom: „Schimmer's Tableau des Stufenganges der österr. Lehranstalten“, ali bolj po našem povedano: statistika avstrijskih šol l. 1871/72. Naslikano je bilo na njej koščato drevo, — res pravo šolsko rodoslovno deblo —, kateremu je bila korenina ljudska šola, in iz katere je poganjalo kot deblo in vejevje 28 šolskih kategorij, kot cvet in sad pa 14.769 meščanskih in ljudskih šol; 25.259 učnih osebstev; 1,820.710 pa učencev in učenk. Zapisano je stalo tudi na tej tabli, da počez je prišlo l. 1871/72 v Avstriji po 72 učencev na eno učno moč, ter da je bilo obiskovanje šole najboljše na Češkem, naj slabeje pa v Bukovini. Ta tabla je imela posebno veliko vidoželjnih gledavcev; kajti skoraj vsaki je ostal najpred pri njej, in jej blizo priti, je bilo skoraj težavno. Neka mlada učiteljica prepisovala je ravno posamesne dáte v svoje zaznamke, ko sem se bil jaz blizo priril, bila je tako zamaknjena, da nisem mogel zatreti v sebi spodbudne besede: „Prav tako, verla sodelavka na učiteljskem polji!“ Od knjižnih omar naprej razpostavljena so bila (tudi po prozornih omarah) ročna dela detinskih šol (Kindergarten-Arbeiten). Videlo se je, kaj znajo izdelovati že majhni nježni otročiči na Dunaji, v Terstu, v Pragi, v Brúx-u, v Litomericah (Leitmeritz), Reichenbergu, Gradcu, Roveredu in naši Ljubljani. Učiteljica gospodična Rehn-ova sme ponosna biti na to, kar je bilo njenih reči razpostavljenih. Le čuditi se je bilo, kako znajo že ročice drobnih otročičev izdelovati po zbadanju s šivanko ali búciko (knofljo) na papirju raznoverstne vzvišane risarske izdelke (Reliefzeichnungen); kako znajo šivati, plesti in vezti. O tacih otročajih in njihovih ročnih izdelkih se pač more reči, da cvete jim lepa prihodnost, ako bodo svoj um tako dalje izobraževali. Še bolj pa kot to zanimali so me koj naprej razpostavljeni učni pripomočki za slepe, namreč vzvišano-vravnani (Relief) stroji za poduk v branji, zemljevidi, pisanke in risanke; pa tudi razni predmeti, ki imajo buditi in ostriti čute slepih siromakov, namreč: sluh, voh, kus in tip. Za vaje pervega (sluha) razpostavljenih je bilo 31, drugega (voha) 96, tretjega (kusa) 105, in zadnjega (tipa) 231 raznoverstnih predmetov. Po pravici povem, da me je ogledovanje in pretuhtanje teh stvari tako zauzemalo, da se kar ločiti nisem mogel od njih. Če bi nobena reč vse ogromno-obširne razstave ne opravičevala moje glasilke (Motto) na pričujočem spisu: „Človek se uči, dokler živi“, opravičeval bi jo edino spomin in duševni pogled na učne pripomočke za zlepe. (D. p.)

Šolarska knjižnica.

Pač smemo ljudski učitelji z največjim veseljem pozdraviti tako imenovano šolarsko knjižnico, t. j. zbirko takih knjižic, ki so v poduk in zabavo šolske mladine namenjene. Kdo izmed nas se ne spominja z veseljem na óna blažena otročja leta, ko smo dobili kako